

ב"ה, אדר ב' תשע"א

"ויאמר.. הידעתם כי לנו.. (חוות) גלעד" (מלכים א' כב, ג-ד)

עדויות תושבי חוות גלעד - מסקנות ראשונות

ה'כוחות' שהובאו למקום מנו כאלף איש: שוטרים, חיילי צה"ל, משמר הגבול, יס"ם (ובסיוע של ערבים שכירי חרב, כדלקמן). הכוחות עברו הכנה מנטאלית.

הם צוידו בנשק חדש ותחמושת חדשה. הם עברו אימון מיוחד, כשהם מגינים על עצמם באימונים באמצעי אבטחה מפגיעת הנשק שבידם. זאת, מאחר שנשק זה - הנקרא נשק 'אל הרג', הופך במקרים מסויימים לנשק קטלני גם לשוטרים המתאמנים.

מאחר שהתכנית היתה להגיע בארבע לפנות בוקר, רוכזו אלף הלוחמים בלילה שלפני ה'מיבצע' במקומות מיוחדים לקראת המיתקפה.

הוכנו עשרות אוטובוסים, מכוניות מפקדים, מכוניות בתי סוהר, אמבולנסים, מכוניות קשר ואלחוט, פרוז'קטורים ועוד. את הכוחות ליווה מזל"ט, בעל יכולת דיווח גם בחשיכה על מיקומם ותנועותיהם של אנשי הישוב.

הכוחות כיתרו את האיזור המיועד להריסה כשהשוטרים עומדים במעגל אנשי צפוף זה ליד זה במהלך הכיתור.

אנשי הישוב שנמצאו בבתים המיועדים להריסה, נאזקו בידיהם מאחור תוך כדי שינה, והוטלו כשק על האדמה מחוץ לבנין, ומשם למכוניות בתי הסוהר.

נשים שיצאו מפחדות מן הבתים הוכו והופלו ארצה תוך צווחות ואנקות. מפקדים חנקו בשתי ידיים את צווארם של חלק מאנשי הישוב.

למרות שהבתים המיועדים להריסה נהרסו תוך זמן קצר, המשיכו ה'כוחות' להסתובב בישוב במשך כארבע שעות. בשעות אלו הם המשיכו את הפוגרום לשמו, וירו במכוון באנשים מטווח קצר ואף מטווח אפס - המסוכן לחיי אדם, זאת, בניגוד מוחלט להוראות הפעלת הנשק.

הרס הבתים בבולדוזרים, וכן הטיפול בחפצים וברהיטים במיבנים אלו, הוטל על ערבים שכירי חרב, הששים ושמחים להרוס ישוב של יהודים, ובנוסף, לקבל תשלום נכבד בתמורה.

ריכוז הכוחות המגוונים, והפעלת אמצעים מיוחדים אלה, כרוך בתכנון קפדני, ובהחלטה בדרג בכיר ביותר.

מן הדיווחים השונים מתברר, שהיתה זו החלטה משולבת של המשרדים השונים: משרד הביטחון, המשרד לבטחון פנים, ובראשם משרד ראש הממשלה. המסקנה הראשונית המתבקשת: ראש הממשלה יצא למלחמת חורמה, כדי לעקור את המתיישבים ביהודה ושומרון.

הרדיפות נמשכו גם בשבת, ואחד המתיישבים נעצר, נאזק, והועבר בשבת לבתי סוהר שונים, שם שהה משך ימים עד ששוחרר בלא כלום.

חוות גלעד – למי שייכת האדמה?

פסק הדין דלהלן בנוי בעיקרו, על הנתונים המיוחדים לשוב 'חוות גלעד'. מתברר, שאדמות חוות גלעד מחולקים לשלושה סוגים:

האחד: קרקע שנקנתה בכסף מלא מידי ערבי בשומרון על ידי משה זר. אין חולק על כך כי נקנתה על פי דין ועל פי החוק הקיים במדינה. **השני:** מטע זיתים שיצא עליו ערעור מפי ערבי בשומרון, ובג"ץ קבע, כי האדמה עוברת באופן מוחלט לשוב חוות גלעד. **השלישי:** 'אדמות סקר' – כלומר, אדמות שאין עליהן בעלות מוגדרת וחלק מבתי הישוב בנוי על אדמות אלה.

מן העדויות עולה, שחוות גלעד אינה יושבת על אדמה של ערבי כלשהו.

שאלות ותשובות בהלכה – להגדרת פוגרום חוות גלעד

שאלה: מהי הגדרת אדמות יו"ש מבחינת ההלכה? למי הן שייכות: לערבים? למדינה? או למתנחלים במקום?

תשובה: יש להבהיר כמה יסודות הלכתיים בעלי משמעות ניצחית: ארץ ישראל אינה שייכת לאף אדם עלי אדמות, לא ליחיד, ולא לציבור, וגם לא לממשלה. הארץ שייכת לקב"ה בלבד! על ארץ ישראל נאמר (ויקרא כה, כג): "והארץ לא תימכר לצמיתות [לא לישראל ולא לגוי] כי לי הארץ! כי גרים ותושבים אתם עמדי".

מכאן נובעות מצוות התורה בדבר חובת האדם להפקיר את הפירות שבשדותיו בשמיטה וביובל. כמו כן, אם קנה אדם מישראל שדה או בית מחבירו, הרי זו קניה תקופתית, שכן, הנכס חוזר לבעליו ביובל. זאת, כדי לממש את העיקרון הנ"ל: אין 'בעל בית' בארץ ישראל אלא הקב"ה. ברור מאליו, שאין חלק לנכרי בארץ זו, שניתנה באופן בלעדי לעם היהודי בלבד.

שאלה: מאחר שהארץ אינה שייכת לאיש, מהי זכותם של אנשי חוות גלעד להתנחל באדמותיהם, לבנות בהם את ביתם ולעבד את האדמה?

תשובה: עם ישראל מצווה על ידי בורא עולם, שהוא הבעלים על ארץ ישראל, לכבוש את ארץ ישראל מידי הגוים שהשתלטו עליה, ככתוב פעמים רבות

בתורה (דברים יא, לא): "וירישתם אותה וישבתם בה". ממילא אין לאף אדם מישראל – יהיה אשר יהיה - 'זכויות' בארץ ישראל, אלא רק חובות (שהן זכויות): לכבוש אותה, ליישב אותה, ולקיים בה את מצוות התורה הנוהגות בה.

מצוה זו היא היחידה בתורה, שנצטוו ישראל לצאת למלחמה על קיומה, ולהיות מוכנים למסור את הנפש, ואף ליהרג על כיבוש ארץ ישראל ויישובה. היא חובה על כל יחיד גם בתקופת הגלות, ועל אחת כמה וכמה בדורנו, דור שזכה למצב הנקרא בהלכה "יד ישראל תקיפה", שלא זכה לה עם ישראל מדורות רבים. כך כותב הרמב"ן בהשגות (השמטות עשה ד): "שנצטוינו לרשת את הארץ ולשבת בה... היא מצות עשה לדורות, מתחייב כל יחיד ממנו - ואפילו בזמן גלות". וגם הרמב"ם שלא מנה מצוה זו **במנין** המצוות, מ"מ כבר כתבו רוב המפרשים, שאף לדבריו היא מצוה גם בזמננו, מדאורייתא או מדרבנן.

אנשי חוות גלעד עושים בישובם כמצות התורה: קנו אדמה, בונים בה בתים, הם מעבדים את אדמותיה, ובכך מקיימים את המצווה עליהם בתורה, ככל יהודי המקיים את הכתוב בתורת משה.

שאלה: הרי במשך דורות רבים היתה הארץ בידי הגוים, ולאחרונה היו שטחי יו"ש בידי הערבים, ואח"כ כבשה המדינה את השטחים הללו. וא"כ איך יכולים המתיישבים לבנות בתים בשטחי יו"ש, בלי היתר של המדינה, שפועלת באופן דמוקרטי מכח העם היושב בציון?

תשובה: אנשי חוות גלעד פועלים מכוחו של אברהם אבינו, אשר קיבל את ארץ ישראל מאת הקב"ה בברית ושבעה, לשבת בה, ככתוב (בראשית טו, יח): "לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת".

בירושלמי נקבע להלכה (חלה ב, א): "לזרעך נתתי" - כבר נתתי! – אמירתו של הקב"ה - מעשה! כלומר, הברית היא עובדה ניצחית! ממילא, יהודי המתיישב בכל הר וגבעה בארץ ישראל בא מכוחו של אברהם אבינו! אברהם אבי האומה, הוא 'בעל הבית' הבלעדי על ארץ ישראל, מכוחו של בעה"ב האמיתי, הקב"ה, כנ"ל. כך פוסק הרמב"ם הלכה למעשה, שהארץ ניתנה לאברהם אבינו ומצוה לכובשה (הלכות תרומות א, ב). זה החוק היחיד הקיים בהלכה ליהודי בארץ ישראל.

ומה שבינתיים שלטו כאן נכרים, הרי כבר כתב רש"י קדוש בתחלת פירושו לתורה, שהתורה פתחה ב"בראשית" ללמדנו, שאם יבואו אומות העולם לישראל ויאמרו להם לסטים אתם, יש להשיב להם, שכל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו.

שאלה: הרי יש דינים במצוות התלויות בארץ, שלגביהם אדמה שקנה גוי בארץ ישראל דינה שונה מאדמת יהודי, ומאחר שעובדה היא שבאזור חוות גלעד התגוררו נכרים במהלך הדורות, האם אין בכך סתירה מסוימת לכל הנ"ל?

תשובה: אדמת ארץ ישראל שנכבשה מידי עם ישראל, ובכללה הישוב חוות גלעד, מעולם לא הופקעה מקדושתה, שכן קדושת אדמת ארץ ישראל היא קדושה נצחית מימות אברהם אבינו, מאז ולעולם ולעולמי עולמים.

כך נאמר במשנה (כלים א,ו): "ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות". וכבר כתב רבי אשתורי הפרחי (כפתור ופרח פרק י): "קדושת הארץ ומעלתה היא משעת נתינתה אל האבות הקדושים". עוד כתב בהמשך: "קדושת הארץ כולה לגבולותיה המוגבלים בתורה... והיותה נחלת השם. לא פחתה קדושתה, לא בזמן הגלות שהיו ישראל בבבל וגם לא בגלותנו היום". אפילו אם ישבו נכרים על אדמה זו במהלך הגלות לא פקעה הארץ מקדושתה, כי קדושתה נצחית, כמפורש ברמב"ם (הלכות תרומות א,י). ואין לכך קשר כלל לדיני המצוות התלויות בארץ, שבזה יכול קנין הגוי להפקיע את קדושת הפירות, אע"פ שהארץ עצמה נשארת בקדושתה.

שאלה: עפ"ז, האם כל יהודי יכול להתיישב בכל הר וגבעה לפי החלטתו?

תשובה: כך ציוה יהושע בן נון מפי הגבורה, שכל אדם מישראל יתיישב בארץ ישראל בכל מקום אשר טרם נכבש על ידי יהודים, כמובא ביהושע (יג, ב-ו): "זאת הארץ הנשארת [לכבוש]... אנכי אורישם מפני בני ישראל". וכתב על כך הרמב"ם (תרומות א,ב) שלכן חילק יהושע את הארץ, כדי שכל יהודי הכובש אותה או מתנחל בה, יש לכיבושו במקום זה דין 'כיבוש רבים', כי היחיד כובש בשם כל ישראל.

שאלה: ההגיון הפשוט אומר, שהמדינה והשלטון שבה הם הבעלים על ארץ ישראל, והם המכתיבים לכל אדם היכן יבנה את ביתו, ומתי אסור לו לבנות?

תשובה: בתורת ישראל לא קיים המושג - 'מדינה'. עם ישראל כולו מגדול ועד קטן הם שליחים של הקב"ה לעשות את מצוותיו. אם נבחר אדם לתפקיד ממשלתי, אינו אלא שליח לקיים את מצוות ה'. לשם כך נבחר יהושע למנהיג, וכך שאר המלכים כדוד ושלמה - לקיים את מצוות ה'; לכבוש את הארץ, ליישב אותה, ולגרש ממנה כל אדם נכרי (אלא אם כן קיבל הנכרי על עצמו להשאר בה כ'גר תושב'. וכבר פסק הרמב"ם שבזמן הזה אין מקבלים גר תושב).

ממילא, מצווים שרי הממשלה ובעלי התפקידים במשרדים, וכן בצבא ובמשטרה, לכבוש את הארץ וליישב אותה. לשם כך נתמנו! תפקידם הוא להרחיב את גבול ההתיישבות, לעודד את המתיישבים, לכוון את כספי המיסים לפיתוח ההתיישבות, ולהפעיל את הצבא והמשטרה לחיזוק אחיזת העם היהודי בארץ ישראל. אולם, משעה ששליחים אלה מפנים עורף לתפקידם ופותרים במלחמה במתיישבים יהודים, בכך הפכו לזרוע ארוכה של האויב. בין אם עשו זאת מדעת, ובין אם עשו מטיפשות, הרי הם מועלים בשליחותם, והם פסולי שלטון (ראה רמב"ם הלכות עדות י,א; וראה רמב"ם סנהדרין יט).

יש אכן חיוב לשמוע למוסדות השלטון לגבי התנאים של הבניה, תכניות מתאר וכו', כדי שלא להזיק איש לרעהו בבניה בלתי מסודרת, או לגרום היזק לרבים וכו'. אבל כאשר השלטון אוסר את הבניה באופן גורף, אסור ע"פ ההלכה לציית לו.

שאלה: האם יושבי חוות גלעד רשאים להתנגד להרס בתיהם, ואם כן, מהי רמת ההתנגדות המותרת?

תשובה: משעה שהפכו המנהיגים לזרוע ארוכה של אויבי ישראל, והם מורים למשטרה ולצבא בפקודה, לנשל אדם מישראל מארצו של הקב"ה, ומארצו של אברהם אבינו, חובה על כל אדם מישראל להגן על אדמת ה' במסירות נפש.

אין הבדל בין אויב הבא לכבוש את הארץ בנשק, לבין יהודי הכופר בקדושת ארץ ישראל ובמצוות ה', ומוסר את הארץ לאויב, מרצון או מכוח הפקודה. מי שמאס בארץ ישראל, ולא נוח לו לחיות בה, יתכבד וינטוש את המולדת ויירד מן הארץ ח"ו. אך מי שבא לעקור יהודים בכפייה מאדמת הארץ, ולכפות עליהם בכח הזרוע לעזוב את הבית ולהרוס את הישוב, הרי זה כאילו האכילם בשר חזיר בכח, וכאלו כפה עליהם לחלל שבת. חובה מן התורה על כל אדם מישראל לדבוק בארץ ישראל, ולהתנגד לעקירה במסירות נפש, ובכל מחיר, כפי שמוסרים את הנפש מול גוי.

תורת ישראל מתייחסת לאדם המחטיא אדם מישראל, ועומד ודורש ממנו לעבור על דברי תורה – בתור רשע. והוא מוגדר בהלכה כגוי לכל דבר. יתירה מזו! מעמדו בהלכה גרוע מגוי, כיון שהוא יודע את בוראו ומתכוון למרוד בו.

(ספרי דברים רנב: "המחטיא את האדם מישראל - קשה לו מן ההורגו". וברמב"ם הלכות ע"ז י, א: "מוסרי ישראל.. המצירים לישראל ומסירין את העם מאחרי ה'". ובהלכות עדות יא, י: "המוסרין.. אלו המורדין הכופרין - פחותין הן מעובדי ע"ז").

הכותבים וחותמים לכבודה של תורה ולכבודה של ארץ ישראל

**הרב ישראל אריאל הרב שלום דובער הלוי וולפא הרב דב שטיין פרופ'
הלל ויס**